

KP

ANBEFALET LITTERATUR

4. SEMESTER

Tagensvej 86

**SYGEPLEJERSKE-
UDDANNELSEN
KØBENHAVNS
PROFESSIONSHØJSKOLE**

Gældende for efterårssemesteret
2020

Anbefalet litteratur på 4. semester – Tagensvej 86

Se semesterbeskrivelse 4. semester og studieordning for sygeplejerskeuddannelsen 2019

Sygeplejerskeuddannelsen

Institut for Sygeplejerske- og Ernæringsuddannelser
Københavns Professionshøjskole

Gældende for efterårssemesteret 2020

Uddannelsesleder med ansvar for 4. semester

Lene Just, KP Nørrebro

Semesterkoordinator på 4. semester

Karen Tind Nielsen, KP Nørrebro

Ulla Gars Jensen, KP Nørrebro

ANBEFALET LITTERATUR

Valgfrie elementer

Fælles oplæg:

Det politiske landskab og klinisk lederskab

Gillespie, M. (2010). Using the Situated Clinical Decision-Making framework to guide analysis of nurses' clinical decision-making. *Nursing Education in Practice* 10:333-340.

Haase, K. et al., (2016). Nye begreber i sygeplejerskeuddannelsen. *Uddannelsesnyt* nr 3 – 27. årgang, s. 11- 16.

Hjortbak, B & Handberg, C. (2018) Det Politisk Landskab: J. F. Andersen & Kirsten Falk (Red.). *Sundhedsvæsenet på tværs*. København: Munksgaard, s. 19 – 33.

Kvalitetsudvikling og kvalitetssikring

Pedersen I, Lund M, Eldrup D S og Glasscock T (2019): Kvalitetsudvikling I: Eldrup D S og Glasscock T (Red.), At lede sygepleje. Gads Forlag Kapitel 13

Familie, pårørende og netværk

Attrup, L.M & Olsson, R.J (2008): Power I projekter og portefølje s.145 – 162, 2. udgave Djøf Forlag København

Bekendtgørelse af Lov om Social Service. LBK nr. 798 af 07/08/2019

Bekendtgørelse af Sundhedsloven. LBK nr. 903 af 26/08/2019

Brinkmann, S., 2015. Etik i en kvalitativ verden I: S. Brinkmann og L. Tanggaard, (Red.), Kvalitative metoder. En grundbog. København: Hans Reitzels Forlag, s. 463-479.

Bøgskov, B. M. O. (2017). *Etisk dialog i sundhedsvæsenet: en introduktion*. København: Samfundslitteratur. s. 9-55.

Center for frivilligt socialt arbejde. *Guide. Tavshedspligt i frivilligt socialt arbejde*. https://frivillighed.dk/files/media/documents/guides/guide_2757_1552382471.pdf (tilgået 29.11.2019).

Danske Patienter. *Hvad har pårørende krav på*. <https://danskepatienter.dk/patienter-paarørende/hvad-har-paarørende-krav-paa> (tilgået 29.11.2019).

Dansk selskab for patientsikkerhed (2017) *Pårørendeinddragelse – personale på gyngende grund*. <https://patientsikkerhed.dk/content/uploads/2017/11/paarørendeinddragelsepersonalepaagygende-grund.pdf> (tilgået 29.11.2019).

Danske Regioner. *Værdien af værdibaseret styring i Sundhedsvæsenet* <https://www.youtube.com/watch?v=SroPorRufbo>

Danske Patienter. *Hvad har pårørende krav på*. <https://danskepatienter.dk/patienter-paarørende/hvad-har-paarørende-krav-paa> (tilgået 29.11.2019).

Gars, U., (2017). TEKU-modellen – et fælles sprog til at forstå, tænke og tale om teknologier i arbejdslivet I: T.U. Fredskild og D. Dalkjær (Red.). Velfærdsteknologi i sundhedsvæsenet. København: Gads Forlag, s. 169- 186.

Holt, K. A., Hansen, H. P., & Mogensen, O. (2014). Supportive care needs for women with gynecological cancer and their relatives during the prediagnostic period. *Cancer nursing*, 37(6), 457-467.

Kaae A. og Olsen, P.B., (2018). Problemorienteret projektarbejde - en værktøjsbog. Forlag: Samfundslitteratur, 5.udgave, s. 225 - 251.

Kelada, L., Wakefield, C. E., Doolan, E. L., Drew, D., Wiener, L., Michel, G., & Cohn, R. J. (2019). Grandparents of children with cancer: a controlled comparison of perceived family functioning. *Supportive care in cancer*, 27(6), 2087-2094.

KMD Analyse, 2018. KMD analyse: pårørende på arbejdsmarkedet. [pdf]. KMD Analyse. Tilgængeligt hos: <https://www.kmd.dk/analyse> [Åbnet 2. december 2019].

Melcher, U., Sandell, R., & Henriksson, A. (2015). Maintaining everyday life in a family with a dying parent: Teenagers' experiences of adapting to responsibility. *Palliative & Supportive Care*, 13(6), 1595-1601.

Nielsen, D. A., Hjørnholm, T. Q., & Jørgensen, P. S. (2019). Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne: Håndbog i opgaveskrivning og metode. København: Samfundslitteratur. s. 92-103.

Niklasson, G. (Red.) (2013). *Sundhed, menneske og samfund*. Samfundslitteratur. kap.13, s.271-280.

Region Sjælland. *Spilleregler 2.o.* <https://www.regionsjaelland.dk/Sundhed/patient-i-region-sjaelland/frivillighedskoordinator/Documents/spilleregler%2020pdf.pdf> (tilgået 29.11.2019).

Sundheds- og ældreministeriet (2016) *Nationale mål for sundhedsvæsenet*. https://www.sum.dk/~media/Filer%20-%20Publikationer_i_pdf/2016/Nationale-maal/SUM-Nationale-maal-L-april-2016.pdf (tilgået 29.11.2019).

Sundhedsstyrelse (2016) *Styrket indsats mod ensomhed i hjemmeplejen* https://www.sst.dk/~media/Udgivelser/2019/Ensomme-hjemmehjaelpsmodtagere/SST_Eksempelsamling.ashx?la=da&hash=88E30D7033DFCC93D29FBFC0FD07B6A9E86A1D91&hash=88E30D7033DFCC93D29FBFC0FD07B6A9E86A1D91

Sundhedsstyrelsen (2020) *Eksempler på god praksis i kommunale indsatser til pårørende til svækkede ældre*. <https://www.sst.dk/~media/Udgivelser/2020/God-praksis-paaroerende-til-svaekkede-aeldre/Erfaringsindsamling---God-praksis-i-kommunale-indsatser-til-paaroerende-til-svaekkede-aeldre.ashx?la=da&hash=CE0E8D7CACB8C9C7367143B11B19CA2095419229>

Thomsen, C., Frovin, S., Johansen C. (2016) *Frivillighedens kraftværk*. s. 16-21. Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Videnscenter for brugerinddragelse i sundhedsvæsenet. *Tema: Patientinddragelse*. https://www.regioner.dk/media/1535/tema_pr_redigeret_layout_260215_o.pdf (Tilgået 29.11.2019).

Voltelen, B. og Bjerre, J., (2018). Familiedialog og refleksion ved alvorlig sygdom. København: Samfundslitteratur, kap. 1 (s. 19-27), kap.2 (s. 33-46), kap 3(s. 47 – 58), kap.5 (s. 85-107).

Wind, G., & Jørgensen, G.K. (2019). “It has been fun. Super-duper fantastic”: Findings from a Danish respite programme to support young carers. *Health and Social Care in the Community*, <https://doi.org/10.1111/hsc.12844>.

Ældresagen, 2019. Gode råd til pårørende der arbejder. [online]. (opdateret d. 9.9.2019). Tilgængeligt hos: <https://www.aeldresagen.dk/> [Åbnet 2. december 2019].

At blive ældre i et køns- og kulturperspektiv

Alsvåg, H. (2018). Den skandinaviske velfærdsstat – udvikling af sundhedsvæsenet med vægt på ældreomsorgen. I S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads s. 63-88.

Bojsen-Møller, M.J. & Nielsen, O.F. (2012) Normal aldring. I *Anatomi og fysiologi – Hånden på hjertet*, København: Munksgaard s. 491-501.

Brünner, R.N. (2018) At miste en livsledsager i sit otium. I S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag s. 424-436.

Bülow, M.H. (2018) Gerontologisk forståelsesramme – hvad er (god) aldring? I S. Glasdam & F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – Perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag s. 35-50.

Bøgmose, J & Martinsen, B. (2019) ”Jeg mangler en halvdel” – ægtefællers oplevelse af plejehjemsflytning. *Klinisk Sygepleje*, 33(3), s. 191-203.

Christensen, K. (2018) Fysiske og kognitive ændringer gennem voksenlivet. I S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag s. 276-290.

Debesay, J., Arora, S. & Bergland, A. (2018) Livet som ældre med migrationsbaggrund. I S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag s. 157-169.

Drageset, I. (2009). Forholdet mellom avhengighet og autonomi i hjemmesykepleien. *Klinisk Sygepleje*, 23(02), 15-23.

Frederiksen, Hanne W.: Dårlig sundhed rammer hele familien. *Sygeplejersken* 2019; 3: 30-31

Gilleard C og Higgs P 2011. Ageing, abjection and embodiment of the fourth age. *Journal of ageing Studies* 25 (2), s. 135-142.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0890406510000812>

Glasdam, s. (2018) Alder og aldring kan betragtes på mange måder. I S. Glasdam & F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – Perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag, s. 20-34.

Glasdam, S. & Jacobsen, F.F. (2018) Indledning: Livet som ældre i en skandinavisk kontekst. I S. Glasdam & F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – Perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag s. 9-34.

Hillestad, A.H. & Øye, C. (2018) Beboerfællesskaber på plejehjem – med fokus på mennesker med demens. I S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag, s. 371-386.

Kalfoss M. 2016. Gender Differences in Attitudes to Ageing among Norwegian Older Adults. *Open Journal of Nursing* 6, s. 255-266.

https://www.researchgate.net/publication/299560334_Gender_Differences_in_Attitudes_to_Ageing_among_Norwegian_Older_Adults

Kjær, T.A. (2018) Når døden er i sigte. I: S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag, s. 437-450.

Larsen L 2016. Alderismens tidsalder. *Gerontologi* 32 (2), s. 4-7.

<https://danskgerontologi.dk/wp-content/uploads/2018/09/201621.pdf>

Lien, C., Rosen, T., Bloemen, E. M., Abrams, R. C., Pavlou, M., & Lachs, M. S. (2016). Narratives of Self-Neglect: Patterns of Traumatic Personal Experiences and Maladaptive Behaviors in Cognitively Intact Older Adults. *Journal of the American Geriatrics Society*, 64(11), s. 195-e200.

Munksgaard, M.E. (2018). Ældre, it og teknologi. I S. Glasdam & F.F. Jacobsen (Red.), *Gerontologi – perspektiver på ældre mennesker*, København: Gads Forlag, s. 259-275.

Nielsen, B.F.N. (2018) Køn i sygeplejepraksis. København: Samfundslitteratur s. 13-29 & s. 69-81.

Nielsen, D. S. (2019). Ældre og syge indvandrere bliver tabt i systemet. *Sygeplejersken*, 3, 22-25. Hentet d. 29. november 2019 fra <https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2019-3/aeldre-og-syge-indvandrere-bliver-tabt-i-systemet>

Nielsen DS, Minet L, Zeraig L, Rasmussen DN, Sodemann M 2018. "Caught in a Generation Gap": A Generation Perspective on Refugees Getting Old in Denmark – A Qualitative Study. *Journal of Transcultural Nursing* 29(3) 265-273.
https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1043659617718064?casa_token=QANo9TVASkoAAA:AAA:pEflg_-Q1-TD7qwEWvXYesFggWYjeoSjqD-blsSMNK8guHgDkfjuPeck3M2hYS36bkZr4F9xLsM9

Nørredam, M. 2011. Migration, etnicitet og helbred. I Iversen, L., Lund, R., Christensen, U. (red.) *Medicinsk sociologi – sociale faktorerers betydning for befolkningens helbred*. København: Munksgaard Danmark, s. 161-179.

WHO 2011. European report on preventing elder maltreatment. Why elder maltreatment needs to be tackled in Europe. Kapitel 1. S. 1-12.
<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/107293/e95110.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Socialstyrelsen (2014) Review: Forebyggelse af ældres selvmord – evidensbaseret viden. Hentet d. 28. november 2019 fra <http://www.sufo.dk/wp-content/uploads/2014/06/Review-Forebyggelse-af-aeldres-selvord-evidensbaseret-viden-2014.pdf>

Sundhedsstyrelsen (2019) Ældres sundhed og trivsel - Ældreprofilen. Hentet 28 november 2019
<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2019/%C3%86ldres-sundhed-og-trivsel.ashx?la=da&hash=3835E7DDE20760469754D66649C3CACCOF47125B> s. 7-37.

Sundhedsstyrelsen (2016) Styrket indsats mod ensomhed hos ældre mennesker med meget hjemmehjælp. Hentet d. 28. november 2019, fra <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2016/Styrket-indsats-mod-ensomhed-hos-%C3%A6ldre-mennesker-med-meget-hjemmehj%C3%A6lp/Styrket-indsats-mod-ensomhed-hos-%C3%A6ldre-mennesker-med-meget-hjemmehj%C3%A6lp-Rapport.ashx?la=da&hash=DF308671AF239951221C0192DE7F70260910068B> s. 19-40.

Swane, C.E. (2018) Forskelle i ældre menneskers sociale isolation – erfaringer fra et hollandsk studie.

Nyhedsbrev, juni. Fonden Ensomme Gamles Værn. Artiklen er baseret på: Machielse, Anja (2015). The Heterogeneity of Socially Isolated Older Adults: A Social Isolation Typology. *Journal of Gerontological Social Work*, 58:4, s. 338-56. Hentet 28. november 2019, fra https://www.egv.dk/images/konferencer/Empowerment_of_socially_isolated_older_persons/PDF-juni-2018-Forskellighed-i-ldre-menneskers-sociale-isolation.pdf

Swane, C.E. (2017) Ældre menneskers ensomhed – etablering af et sundhedsfagligt felt. Månedsskrift for almen praksis juni/juli 2017. Hentet 28. november 2019, fra https://www.egv.dk/images/omfonden/Christine_Swane/Aeldre_menneskers_ensomhed_juni_2017_maanedsskrift_for_almen_praksis.pdf

Tellervo, J. (2016) Sorg handler ikke om alder. I H.N. Matthisen & Brøndum L. (Red.) *Den palliative*

indsats – en patientcentreret tilgang. København: Munksgaard, s. 191-208.

Winther, I. W. (2012). Hjemmet. I M. Raunkiær & M. Holen (Red) *Primærsektor – det nære sundheds-væsen*. København: Munksgaard, s. 87-105.

Klinisk lederskab i globalt og lokalt perspektiv

Cruz, A. A. (2007). *Global surveillance, prevention and control of chronic respiratory diseases: a comprehensive approach*. World Health Organization. Bousquet, J. & Khaltayev, N. (ed.) tilgængelig at https://www.who.int/gard/publications/GARD_Manual/en/

Dahlgren, Göran; Whitehead; Margaret: European strategies for tackling social inequities in health: Levelling up Part 2. World Health Organization (2006): *WHO Collaborating Centre for Policy Research on Social Determinants of Health University of Liverpool*.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0018/103824/E89384.pdf
Side 10-27

Gapminder: <https://www.gapminder.org/> (webside)

Griswold, M. G., Fullman, N., Hawley, C., Arian, N., Zimsen, S. R., Tymeson, H. D. & Abate, K. H. (2018). Alcohol use and burden for 195 countries and territories, 1990–2016: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet*, 392(10152), 1015-1035.

Hansen, K. S. (2017). Medicinsk turisme stortrives, og det har konsekvenser for patienter og sygehusvæsenere verden over. *Ugeskr Læger*, 179, V03170209.

International Council of Nurses: <https://www.icn.ch/nursing-policy/icn-strategic-priorities>

Jones, L., Bellis, M. A., Dedman, D., Sumnall, H., & Tocque, K. (2008). Alcohol-attributable fractions for England: alcohol-attributable mortality and hospital admissions. *Liverpool: Centre for Public Health, Liverpool John Moores University*.

Kaae A. og Olsen, P.B., (2018). Problemorienteret projektarbejde - en værktøjsbog. Forlag: Samfundslitteratur, 5.udgave, s. 225 - 251.

Kiens, B., Beyer, N., Brage, S., Hyldstrup, L., Ottesen, L. S., Overgaard, K., Pedersen, B. K., Puggaard, L. (2017). Fysisk aktivitet- konsekvenser og sammenhænge. Hentet 17. december, fra <https://www.idan.dk/vidensbank/downloads/fysisk-inaktivitet-konsekvenser-og-sammenhaenge/a3aa1d26-ef5d-4311-8c90-995200d9b6d7>

Kitson, A., Conroy, T., Kuluski, K., Locock, L., & Lyons, R. (2013). Reclaiming and redefining the Fundamentals of Care: Nursing's response to meeting patients' basic human needs.

Konradsen F., Meyrowitsch D.W. (2016) I:Hildebrandt, S. *Bæredygtig global udvikling*. DJØF, kap. 3, s. 95-115.

Kram-rapport (2009) hentet 19.06.2020 https://www.sdu.dk/sif/-/media/images/sif/sidste_chance/sif/udgivelser/2009/kram_rapport.pdf Kap 3. og kap 6

Spanagel R., Zink M., Sommer W.H. (2016) Alcohol: Neurobiology of Alcohol Addiction. In: Pfaff D., Volkow N. (eds) *Neuroscience in the 21st Century*. Springer, New York, NY. Kapitlet er tilgængeligt at https://www.researchgate.net/publication/309472504_Alcohol_Neurobiology_of_Alcohol_Addiction

Sundhedsstyrelsen (2020) Anbefalinger om ernæring
<https://www.sst.dk/da/viden/ernaering/anbefalinger-om-ernaering>

Sundhedsstyrelsen (2020) Stress

<https://www.sst.dk/da/viden/mental-sundhed/stress>

Sørensen, E. E., Bahnsen, I. B., Pedersen, P. U., & Uhrenfeldt, L. (2017). Sygepleje tilbage til det basale. *Fag and Forskning*, 2017(1), 52-57.

UN Sustainable development goals: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

Verdensmålene: <https://www.verdensmaalene.dk/>

WHO <https://www.who.int/>

WHO anbefalinger for fysisk aktivitet <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>

WHO Mål for ernæring <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/healthy-diet>

Kulturmøder og interkulturalitet i sundhedsvæsenet

Baaig, N. (2019). Mødet med den muslimske patient- omsorg og støtte for alle. I: Stenfeldt, Viftrup, Hvidt (Red.) *Åndelig Omsorg*, Munksgaard, s. 167-183.

Blom, N., Huijts, T., & Kraaykamp, G. (2016). Ethnic health inequalities in Europe. The moderating and amplifying role of healthcare system characteristics. *Social Science and Medicine*, 158, s. 43–51.

Bøgeskov, B. 2019: Sondringen mellem lov og etik: Samvittighedens betydning for professionsetik. *Forstyrrelsen* (3), s. 5-8.

Bøgeskov, B. & Nielsen, B. Er tolkeloven uetisk? *Forstyrrelsen* (3), s. 14-17.

Debesay, Arora, Bergland (2018) Eldre migranternes møde med helsetjenesten. I Debesay & Tschudi-Madsen (Red.) *Migrasjon, Helse og Profesjon*. Oslo: Gyldendal, s. 94-107.

Hammerich, E., & Frydensberg, K. (2012). At forstå konflikter. *Konflikt og kontakt: om at forstå og håndtere konflikter*. Hovedland, s. 41 – 64.

Hammerich, E., & Frydensberg, K. (2012). Kommunikation, kortslutning og kontakt. *Konflikt og kontakt: om at forstå og håndtere konflikter*. Hovedland, s. 82-88.

Jensen, I (2017). Den interkulturelle samtale. I: Jørgensen, K. *Kommunikation for sundhedsprofessionelle* (4. udg). København: Gad, s. 257-279.

Jensen, I. (2018). Interkulturel kompetence. *Grundbog i Kulturforståelse* (3. udg.) København: Samfundslitteratur, s. 123-138.

Jervelund, S. S., Malik, S., Ahlmark, N., Villadsen, S. F., Nielsen, A., & Vitus, K. (2017). Morbidity, self-perceived health and mortality among non-western immigrants and their descendants in Denmark in a life phase perspective. *Journal of immigrant and minority health*, 19(2), s. 448-476.

Jørgensen, M. & Nielsen, M. (2019) Når samtalen er svær. I Stenfeldt, Viftrup, Hvidt (Red.) *Åndelig Omsorg*. København: Munksgaard, s. 83-98.

Lehn-Christiansen, S., Holen, M., (2016). Sammenfiltringer. Intersektionalitet som produktiv og udfordrende tilgang i undersøgelsen af ulighed i sundhed I: B. Dybbroe, S. Lehn-Christiansen, P.T. Andersen, C.K. Bak, *Ulighed i sundhed- nye humanistiske og samfundsvidenskabelige perspektiver*. Frederiksberg: Frydenlund Academic, s. 31-52.

- Liversage, A., & Jakobsen, V. (2016). *Ældre fra Tyrkiet: Hverdagsliv og vilkår*. Roskilde Universitetsforlag, s. 33-57.
- Nielsen, B. & Krag, H. (2020) Kulturmøder i sygeplejen. I: Nielsen, B. & Krag, H. *Kulturmøder i sygeplejen*. København: Samfundslitteratur, s. 13-26.
- Nielsen, B. & Krag, H. (2020) Kultur. I: Nielsen, B. & Krag, H. *Kulturmøder i sygeplejen*. København: Samfundslitteratur, s. 27-38.
- Nielsen, B. & Krag, H. (2020) Interkulturel kommunikation. I: Nielsen, B. & Krag, H. *Kulturmøder i sygeplejen*. København: Samfundslitteratur, s. 39-47.
- Nielsen, B. & Krag, H. (2020) Brug af tolke. I: Nielsen, B. & Krag, H. *Kulturmøder i sygeplejen*. København: Samfundslitteratur, s. 49-58.
- Nielsen, B. & Krag, H. (2020) Diabetes. I: Nielsen, B. & Krag, H. *Kulturmøder i sygeplejen*. København: Samfundslitteratur, s. 59-69.
- Nielsen, B. & Krag, H. (2020) Transkulturel psykiatri. I: Nielsen, B. & Krag, H. *Kulturmøder i sygeplejen*. København: Samfundslitteratur, s. 71-77.
- Nielsen, BFR, Evron L. (2019) Interkulturel sygepleje. I: Hundborg S. (Red.). *Sygepleje og klinisk lederskab*. Bind 2, København; FADL's Forlag, s. 226-248.
- Nielsen, D. S., Korsholm, K. M., Mottelson, I., & Sodemann, M. (2019). Cultural Competences Gained Through an Education Program as Ethnic Patient Coordinator: A Qualitative Study. *Journal of Transcultural Nursing*, 30(4), s. 394-402.
- Nielsen, D. S., Minet, L., Zeraig, L., Rasmussen, D. N., & Sodemann, M. (2018). "Caught in a Generation Gap": A Generation Perspective on Refugees Getting Old in Denmark—A Qualitative Study. *Journal of Transcultural Nursing*, 29(3), s. 265-273.
- Nørredam, M. (2011): "Migration, etnicitet, helbred". I Lund, Christensen, Iversen (Red.) *Medicinsk sociologi*. København: Munksgaard, s.161-179.
- Petersen, M. (2014). Unge flygtninges oplevelser af andetgørelse. I: Johannsen, G. & Petersen, M. *Unge Livsvilkår* København: Akademisk Forlag, s. 124-141.
- Pedersen, M & Tanderup (2019). Sygepleje og udsatte patientgrupper. I Hundborg, S. (red) *Sygepleje og patientinvolvering*. København: FADL's forlag, s. 264-284.
- Sodemann, M., Kristensen, T. R., Sångren, H., & Nielsen, D. Kliniske erfaringer fra Indvandrermedicinsk klinik.
- Sodemann, M. (2017). *Misforståede symptomer, alvorlige fejlopfattelser og utilsigtede hændelser involverende etniske minoritetspatienter med sprogbarrierer: Hyppige udfordringer for patientsikkerheden ved sprogbarrierer*. Invandrermedicinsk afdeling, Odense universitetshospital
<http://www.ouh.dk/wm493085>
- Sodeman, M. (2019). *Sårbar? Det kan du selv være* s. 196-202 (Gratis bog)
<http://www.ouh.dk/wm508196>
- Songur, W. (2019). Older migrants' use of elderly care in Sweden: family affects choice between home help services and special housing. *European Journal of Social Work*, s. 1-11.

Østerskov, M. (2006): Kultur og fordomme gør blind. *Sygeplejersken*, 2006; 3, s. 50-53.
<https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2006-3/kultur-og-fordomme-goer-blind>

Withthøft; A. (2016). Sundhedsvæsenet svigter de etniske patienter. *Sygeplejersken* (9), s. 22-26.
<https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2016-9/sundhedsvaesenet-svigter-de-etniske-patienter>

Withthøft; A. (2016). De bygger bro over kulturgrøften. *Sygeplejersken* (9), s. 28-29.
<https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2016-9/de-bygger-bro-over-kulturkloeften>

Withthøft; A. (2016). Fra Barnetolk til sygeplejerske: Der sker for mange fejl. *Sygeplejersken* (9), s. 30-32.
<https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2016-9/fra-barnetolk-til-sygeplejerske-der-sker-for-mange-fejl>

Perspektiver i forhold til rusmidler og afhængighed og rusmidlernes indflydelse

på befolkningens sundhed

Askgaard, G, Leon, D.A., Deleuran, T., Tolstrup, J.S. 2019. Hospital admissions and mortality in the 15 years after a first-time hospital contact with an alcohol problem: a prospective cohort study using the entire Danish population. In: *International journal of Epidemiology*, 2019, 1-9.

Becker, U. (2016). Alkoholrelaterede somatiske skader. I: Becker, U., Tolstrup, J. (Red.) *Alkohol brug, konsekvenser og behandling*. Munksgaard, kap. 10, s. 119-138.

Becker, H. *Outsiders Studier i afvigelsessociologi*. Hans Reitzels Forlag, kap. 1 og 2, side 23-57.

Birkmose, D. (2013). *Når gode mennesker handler ondt*. Tabuet om forråelse. Syddansk Universitetsforlag, kap 1 og 2, s. 11-59.

Danske love. Autorisationsloven: <https://danskelove.dk/autorisationsloven/44>

Dreyer-Kramshøj, M. (2010). Drop berøringsangsten og tal om misbrugsmonsteret. *Sygeplejersken*

Elholm, B.S. (2015). Alkoholabstinenssymptomer og –behandling. I: Brünés, N., Elholm, B.S., Kappel, N. (red). *Mennesker med alkoholproblemer – baggrund, belastning, behandling*. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, kap 14, s. 179-193

Gars, U., (2017). TEKU-modellen – et fælles sprog til at forstå, tænke og tale om teknologier i arbejdslivet I: T.U. Fredskild og D. Dalkjær (Red.). *Velfærdsteknologi i sundhedsvæsenet*. København: Gads Forlag, s. 169- 186.

Goffman, E. (2009). Stigma Om afvigerens sociale identitet. *Samfundslitteratur*, 2. udgave, kap. 1, s. 43-72.

Hammerich, K., Frydensberg, K. (2012) *Konflikt og Kontakt – om at forstå og håndtere konflikter*. Forlaget Hovedland, 3. Udgave 2. Oplag, Kap. 2 At forstå konflikter s. 41 – 64, Konflikters eskalering, Kap. 5 Kommunikation, kortslutning og kontakt s. 82 – 88

Jensen, A. F. (2016). Afhængighedens biologi. I: Becker, U., Tolstrup, J. (Red.) *Alkohol brug, konsekvenser og behandling*. Munksgaard, kap. 7, s. 89-99.

Järvinen, M. (1998). Det dårlige selskab. Forlaget Socpol. Kapitel 5: En 'moralsk' sygdomsmodel, s. 66-81.

Kappel, N. (2015). Fordomme, kategorisering og stigmatisering af mennesker med alkoholproblemer. I: Brünés, N., Elholm, B.S., Kappel, N. (red). *Mennesker med alkoholproblemer – baggrund, belastning, behandling*. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, kap 4, s. 48-59.

Ludvigsen, K.B., Brúnés, N. (red.) 2013. SOCIALSYGEPLEJE I SOMATIK OG PSYKIATRI. En antologi over erfaringerne fra Projekt Socialsygepleje - det gode patientforløb. KABS VIDEN, Kap 2., s. 35-79

Ludvigsen, K.B., Brúnés, N. (2013). Forbedret indsats for indlagte patienter med stofbrug. STOF Som-mer 2013.

Lund, R., Nielsson, C.J. (2013) Sundhed og sociale netværk I: Niklasson, G.(red.) *Sundhed, menneske og samfund*. Samfundslitteratur, Kap. 13, s. 271-293

Mørck, C., Kappel, N., Martinsen, B. (2020) The Lived Experience of Alcohol Dependence: A Reflective Lifeworld Research among Outpatients in Alcohol Treatment. In: *Issues in Mental Health Nursing*, Vol. 41, Is. 5

Pedersen, M.U. (2005). *Udvikling af misbrug og afhængighed af rusmidler*. Aarhus Universitets forlag, kap. 1-3, s. 19-46.

Pedersen, M.U. (2005). Udvikling af misbrug og afhængighed af rusmidler. Aarhus Universitetsforlag. Kapitel 4: Er misbrug og afhængighed af rusmidler en sygdom? S.47-66.

Pedersen, P.V. (2019). *Socialt udsattes møde med sundhedsvæsenet*. Statens Institut for Folkesundhed.

Rindom, H. (2004). *Rusmidlernes biologi – om hjernen, sprut og stoffer*. Sundhedsstyrelsen.

Rhodes, T. (2002) The 'risk environment': a framework for understanding and reducing drug related harm. *International Journal of Drug Policy*, Vol. 13: 85-94

Søgaard, V Y. (2014). Er det medicin du er påvirket af? *Sygeplejersken*. 14, s 32-34.

Sundhedsstyrelsen. 2017. Vejledning til læger, der behandler opioidafhængige patienter med substitutionsmedicin. www.sst.dk. Kap. 11. 6 Smertebehandling, s. 56-58 Tanderup, L., Pedersen, M.K., Kappel, N. (2019). Sygepleje og udsatte patientgrupper.

I: Hundborg, S. (Red.) *Sygepleje & Patientinvolvering*, Bind 3. FADL's forlag, kap. 12, s. 264-286.

Trembacz, B. 2009. Vokset op med alkoholproblemer. Barndom og voksenliv – konsekvenser, modstandskraft og frigørelse. Dansk Psykologisk Forlag, Kapitel 8: Medafhængighed og fire roller s. 103-114, "Datteren, der ikke kunne komme i gang med sit eget liv" s. 169-175.

Deltema:

Benjaminsen, L. (2017). Hjemløshed i et forskerperspektiv. I: Ramsbøl, H., Juul Dahlgren G., Whitehead M., *WHO Collaborating Centre for Policy Research on Social Determinants of Health University of Liverpool*. World Health Organization 2006, reprinted 2007 s. 20-23.

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0018/103824/E89384.pdf

Dansk Sygeplejeråd (2018). Komplexitet i den kommunale sygepleje - en pixiudgivelse fra Dansk Sygeplejeråd.

Hansen, S. H., Overvad, K., Hansen, C. P., & Dahm, C. C. (2018). *Adherence to national food-based dietary guidelines and incidence of stroke: A cohort study of Danish men and women*. PloS one, 13 (10), e0206242.

Hansen, S. (Red.) *Perspektiver på udsathed*. Hans Reitzels Forlag, s. 177-196.

Hornnes, N. (2013): *Epidemiologiske design*. I: Rasmussen, J. L. (red): *Folkesundhedsvidenskab Og Epidemiologi* (s. 112-115). Gad.

Human Rights Declaration (2019)

<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/> Hentet 16.12.2019

Jekes, I. (2019). Lovgivning som ramme for den kommunale sygepleje. I *Sygepleje I Det Nære Sundhedsvæsen*. Gads forlag. s. 48-64.

Jensen, H. A. R., Davidsen, M., Ekholm, O., & Christensen, A. I. (2018). Danskernes sundhed-den nationale sundhedsprofil 2017. https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/~/_media/73EADC242CDB46BD8ABF9DE895A6132C.ashx

Karnøe, A og Kayser, L (2018): Begrebet e-sundhedskompetence som redskab ved udvikling, implementering og evaluering I: Fredskild, T., Kolbæk, R., Sorknæs, A. D. og Gars, U. (RED). *Sundhedsinformatik i sundhedsvæsenet*. Gads Forlag, s. 191 - 198.

Kayser, L (2017). E-sundhedskompetencer I: T.U. Fredskild og D. Dalkjær (Red.). *Velfærdsteknologi i sundhedsvæsenet*. København: Gads Forlag, s. 151 - 156.

Kristiansen, M., Mygind, A., & Krasnik, A. (2006). Sundhedsmæssige konsekvenser af migration. *Ugeskrift for læger*, 168(36), 3006.

Lindström, B., & Eriksson, M. (2005). Salutogenesis. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 59(6), 440-442.

Maribo, T., Lange, L. B., & Nielsen, C. V. (2016). ICF. I *Rehabilitering - En Grundbog*. s. 73-88. København: Gad.

Maribo, T. & Lange, L. B. & Nielsen, C. V. Rehabilitering - en grundbog Rehabilitering af gamle. s. 211-224.

Nielsen, R. (2012). Primærsektor - det nære sundhedsvæsen. Palliation, kap.10, s. 217 - 244.

Pedersen, P.V. (2018), Sundhedskompetencer og kulturel sundhedskapital. I: *Socialt udsattes møde med sundhedsvæsenet*, SDU, s. 93-108.

Pii, K. H., Gyldengren, A., Ravn, E., & Halskov, G. (2017). Ældre kronisk syge borgeres perspektiv på involvering i pleje og behandling i eget hjem. In *Patientinddragelse I Praksis*. s. 217-236). Gad.

Podcast, S., Sygeplejersken, O., Hovedstaden, K., Midtjylland, K., Nordjylland, K., Sjælland, K., & Syddanmark, K. (2015). Fælles beslutningstagen-en metode til patientinvolvering. *Sygeplejersken*, 12, 74-76.

Povlsen, L. (2013). Epidemiologi, sundhed og folkesundhed. I: Rasmussen J. L. (Red.), *Folkesundhedsvidenskab og epidemiologi*. København: Gads Forlag. s.15-25.

Povlsen, L. (2013): *Folkesundhed i et historisk perspektiv*. I: Rasmussen, J. L. (Red): *Folkesundhedsvidenskab og Epidemiologi*, s. 27-39. Gad.

Raunkiær, M. Hverdagslivet med døden indenfor rækkevidde -erfaringer fra eget hjem og plejehjem. I: Dalgaard, K. M., & Jacobsen, M. H. (2011). *Humanistisk Palliation: teori, metode, etik og praksis*. Hans Reitzels Forlag. s. 309-323.

Schnohr, C. W (2013). Forebyggelse i det epidemiologiske arbejde. I: Rasmussen J. L. (Red.), *Folkesundhedsvidenskab og epidemiologi*. København: Gads Forlag. s. 41-58
Sundhedsstyrelsen. 2011. *Ulighed i sundhed Årsager og indsatser*, kap 1 + 2, s. 12-28
<https://www.sst.dk/~media/F674C77308FB4BoCA00EBo38F17E239B.ashx>

Sustainable Development Goals (2019). Goal 3.
<https://sustainabledevelopment.un.org/sdg3> Hentet d. 16.12.2019.

Timm, H. U., Raunkiær, M., & Hee, I. (2012). Sammenhængende forløb. I: Raunkiær, M., & Holen, M. Primærsektor: det nære sundhedsvæsen. s. 69-86. Munksgaard.

Vilstrup, D. L., & Bennich, B. (2014). *Basal epidemiologi og statistik*, s. 65-76, 48-49, 123. Munksgaard.

Konradsen F., Meyrowitsch D.W. (2016) I: Hildebrandt, S. *Bæredygtig global udvikling*. DJØF, kap. 3, s. 95-115.

Innovation på tværs

Rohde, L og Boelsmand, J.(2016): *Innovative studerende – arbejdsbog til professionsuddannelserne*. Akademisk Forlag s. 10 – 100.